

УДК 349.2

М.І. ЛОГВИНЕНКО, канд. юрид. наук,
доц., Сумський державний університет,
А.О. ДІГТЯР, Сумський державний універ-
ситет

ПЕРСПЕКТИВИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

Ключові слова: молодь, працевлаштування, зайнятість

Українське суспільство є сьогодні суспільством перехідного типу і в цілому характеризується такими об'єктивними процесами, як злам колишнього суспільно-політичного устрою та формування нової демократичної держави; зміна цінностей і орієнтацій громадян, у тому числі й молоді; формування принципово нового механізму вирішення питань життєдіяльності молоді. Усе це потребує нової державної молодіжної політики, здатної зробити молодь активним учасником усіх трансформаційних процесів, сприяти вирішенню соціально-економічних проблем, що постали перед нею як результат формування ринково спрямованого суспільства. Найважливішими серед них, і такими, що потребують нагального вирішення на рівні здійснення державної політики, є проблеми зайнятості (працевлаштування) молоді [1, с.322].

Суттєвий внесок у розробку цієї проблеми вносили такі вітчизняні науковці, як: В.С. Венедиктов, Т.В. Солоджук, Т.О. Донченко, М.І. Іншин, О.В. Мельников, М.М. Гишак, О.Д. Шевчук та інші. Метою даної статті є визначення перспектив працевлаштування молодих спеціалістів в умовах прийняття нової редакції Закону України «Про зайнятість населення». Наукова новизна роботи полягає у постановці та вирішенні питань комплекс-

ної оцінки процесів формування системи трудових правовідносин молодих спеціалістів в контексті реформування трудового законодавства України, а також розглянуто деякі аспекти соціального захисту молоді.

Проблема забезпечення права на працю, правових форм його реалізації набуває особливої гостроти в умовах ринкової економіки, зростання рівня безробіття, масового порушення трудових прав працівників. Особливо важливою тут видається роль держави, яка має здійснити всі можливі заходи щодо захисту права на працю, і зробити все від неї залежне також для належної реалізації цього права, шляхом правильного проведення соціальної і економічної політики в країні [2, с.63].

Ст.6 Закону України «Про зайнятість населення», який набирає чинності, передбачає такі шляхи реалізації права на працевлаштування: самостійне забезпечення особою своєї зайнятості чи звернення з метою працевлаштування до роботодавця або за сприяння центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, чи суб'єкта господарювання, який надає послуги з посередництва у працевлаштуванні [3].

У сфері виходу молоді на ринок праці та її трудової адаптації державна політика передбачає зосередження зусиль на таких основних напрямках: сприяння працевлаштуванню молоді, підвищення її економічної активності, надання першого робочого місця, надання гарантій працевлаштування соціально-незахищеній молоді, підтримки вторинної зайнятості, самозайнятості та молодіжного підприємництва [4].

Особливо гостро проблема працевлаштування постає перед молоддю, яка вперше починає трудову діяльність після закінчення навчання в різних закладах освіти. Майже кожна четверта особа з числа молоді, що шукала роботу, звертається по допомогу до Державної служби зайнятості, що з одного боку свідчить про високу довіру молодих

громадян до держави, а з іншого – про те, що самотійно вирішити цю проблему сьогодні неможливо. А це, в свою чергу, призводить до розчарування молоді у владних державних інституціях, до антидержавного настрою серед молоді та призводить до зростання безробіття і зниження рівня життя, а також до таких негативних наслідків як тіньова зайнятість, кримінал, зовнішня трудова міграція тощо.

Державна служба зайнятості у межах покладених на неї законом повноважень разом з іншими центральними органами виконавчої влади формує державне замовлення на підготовку студентів професійно-технічних та вищих навчальних закладів з числа осіб, які навчаються за кошти державного бюджету, вивчає ринок праці та прогнозує потреби відповідно до існуючого соціально-економічного розвитку держави, до регіональних потреб. А також здійснює інформаційну (через засоби масової інформації, офіційні сайти Державної служби зайнятості), консультативну та іншу підтримку осіб, які здобули професійно-технічну або вищу освіту, їх професійну орієнтацію; надає безкоштовні інформаційні, консультативні та інші послуги роботодавцям, які звернулися з метою підбору персоналу.

Держава гарантує працевлаштування молоді, яка закінчила або припинила навчання у середніх загальноосвітніх школах, професійно-технічних або вищих навчальних закладах, звільнилась зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби і якій надається перше робоче місце, дітям (сиротам), які залишилися без піклування батьків, встановлюючи квоту робочих місць для підприємств (об'єднань), установ і організацій незалежно від форм власності та організаційних форм з чисельністю працюючих понад 20 осіб для бронювання ними до 5 % загальної кількості робочих місць [3]. В завдання держави входить підтримка підприємницької ініціативи безробітних, у тому числі молоді, зокрема, виплатою одноразової допомоги з

безробіття для організації підприємницької діяльності [5].

Важливим напрямом державної політики у сфері зайнятості молоді є прийняття та реалізація державних та цільових програм, які повністю присвячені молодіжній зайнятості або частково передбачають заходи в даній галузі. Державна програма зайнятості охоплює систему заходів цілеспрямованого впливу на всі аспекти функціонування ринку робочої сили. Умовно дані програми можна поділити на три групи. Перша група – державні програми зайнятості населення, які частково регламентують питання зайнятості молоді. До другої групи належать загальнодержавна програма підтримки молоді, де приділяється значна увага цій сфері. До третьої – цільова програма зайнятості молоді [6].

Важливим та позитивним зрушенням в даній проблемі на сьогоднішній день є той факт, що Законом «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р., який вступить в силу з 01.01.2013 р., передбачено чіткий механізм реалізації пільг та стимулів для роботодавців щодо створення нових робочих місць, а саме: суб'єкти малого підприємництва, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, які працевлаштовують фізичну особу на нове робоче місце, звільняються від сплати за себе єдиного внеску на строк трудових відносин з такою особою. Звільнення від сплати єдиного соціального внеску настає, починаючи з місяця, наступного за місяцем, у якому працевлаштовану на нове робоче місце особу взято на облік в органах Пенсійного фонду України [3]. А це, в першу чергу, сприятиме створенню нових робочих місць, а також стабільності та тривалості трудових відносин, адже від податку роботодавець звільняється на строк трудових відносин з працевлаштованою особою, адже у разі звільнення працівника, якого було працевлаштовано на нове робоче місце, єдиний соціальний внесок сплачується на загальних підставах, почина-

ючі з місяця, наступного за місяцем, у якому відбулося звільнення працівника.

З метою залучення до роботи за відповідною професією (спеціальністю) в селах і селищах молодому працівнику, який уклав трудовий договір на строк не менш як три роки з підприємствами, установами та організаціями, що розташовані у таких населених пунктах, надається житло на строк його роботи та одноразова адресна допомога у десятикратному розмірі мінімальної заробітної плати за рахунок коштів Державного бюджету України у порядку та за переліком професій (спеціальностей), затверджених Кабінетом Міністрів України. У разі якщо молодий працівник пропрацює в такому населеному пункті не менше десяти років, житло передається йому у власність. Дана зміна є важливим кроком у залученні молоді до праці в сільській місцевості і сприятиме розвитку аграрного сектору економіки та відродженню села [3].

Студенти вищих та учні професійно-технічних навчальних закладів, що здобули професію (кваліфікацію) за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» та продовжують навчатися на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, мають право проходити стажування за професією (спеціальністю), за якою здобувається освіта, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, на умовах, визначених договором про стажування у вільний від навчання час.

Метою стажування є набуття досвіду з виконання професійних завдань та обов'язків, удосконалення професійних знань, умінь та навичок, вивчення та засвоєння нових технологій, техніки, набуття додаткових компетенцій. Порядок укладення договору про стажування та типову форму договору затверджує Кабінет Міністрів України. Строк стажування за договором не може перевищувати шести місяців. Запис про проходження стажування

роботодавець вносить до трудової книжки [3]. Це сприятиме тому, що молодь під час навчання зможе здобувати досвід роботи, а після отримання диплома матиме змогу успішно працевлаштуватися. Адже на сьогоднішній день однією з причин молодіжного безробіття є той факт, що молода особа не має досвіду роботи, а лише теоретичну базу, тому роботодавці надають перевагу працівникам з досвідом роботи.

Зазначені зміни суттєво розширили правові гарантії молоді на ринку праці, визначили реально діючі механізми реалізації надання пільг роботодавцям, а також розширилися перспективи працевлаштування молоді у сільській місцевості, можливість працевлаштування під час навчання та здобуття практичного досвіду та навиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіркowska В. А. Деякі аспекти державної політики України у сфері регулювання соціально-економічних проблем молоді в умовах ринково орієнтованого суспільства / В. А. Звіркowska // ВУ БСНБУ. – 2010. – № 3. – С. 322.
2. Венедіктов В. С. Теоретико-методологічні підходи до сучасних проблем зайнятості та кодифікації трудового законодавства / Венедіктов В. С. // Юридична наука. – 2011. – № 3. – С. 62–71.
3. Закон України «Про зайнятість населення» : від 05.07.2012 р., № 5067-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
4. Солоджук Т. В. Напрями та механізми державної підтримки молодіжного працевлаштування / Солоджук Т. В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Aprer/2008_4_2/98.pdf.
5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» : від 02.03.2000 р., № 1533-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>.

6. Донченко Т. Державне регулювання зайнятості молоді / Донченко Тетяна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2010_2/10dtorm.pdf.

Логвиненко М. І. Перспективи працевлаштування молоді в контексті нового законодавства про зайнятість населення / М. І. Логвиненко, А. О. Дігтяр // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 385–388 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12lmipzn.pdf.pdf>

Проаналізовано позитивні зміни в законодавстві України про зайнятість населення, що сприятимуть більш активному працевлаштуванню молоді та залученню до роботи молодих спеціалістів в сільській місцевості.

Логвиненко Н.И., Дигтярь А.А. Перспективы трудоустройства молодежи в контексте нового законодательства про занятость населения

Проанализированы положительные изменения в законодательстве Украины о занятости населения, которые будут способствовать более активному трудоустройству молодежи, а также привлечению к работе молодых специалистов в сельской местности.

Logvinenko M.I., Digtyar A.O. Prospects of Employment of Young People are in the Context of New Legislation about Employment of Population

Positive changes are analyzed in the legislation of Ukraine about the employment of population which will be instrumental in more active employment of young people and bringing in to work of young specialists in rural locality.